

Libreto novej stálej expozície **Život a dielo básnika Ivana Kraska**
venovanej básnikovi Ivanovi Kraskovi

Autori návrhu libreta expozície:

PhDr. Vladimír Krupa

Mgr. Andrej Bolerázsky

Eva Drobná, fotografka

Piešťany 2023

Príloha 1, libreto novej stálej expozície Život a dielo básnika Ivana Kraska

Balneologické múzeum Imricha Wintera (BM IW) založila Piešťanská muzeálna spoločnosť v roku 1928 ako regionálne Piešťanské múzeum. V roku 1963 sa múzeum špecializovalo na dejiny kúpeľov a kúpeľníctva na Slovensku a dostalo názov Balneologické múzeum. Okrem svojej špecializácie plní aj funkciu regionálneho múzea a dokumentuje dejiny regiónu. Jeho zbierky sa členia na: archeológiu, históriu, históriu kúpeľov a kúpeľníctva, národopis, numizmatiku, výtvarné umenie a prírodné vedy. Zameranie múzea odzrkadľujú aj jednotlivé muzeálne expozície. Okrem toho múzeum každoročne pripravuje niekoľko krátkodobých výstav zo svojich zbierok i v spolupráci s inými múzeami a galériami. Pracovníci múzea poskytujú i lektorský výklad v expozíciách a je možné sa dohodnúť i na prednáškach. V expozíciách múzea dostanete široký výber literatúry k histórii Piešťan, najbližšieho regiónu ako aj bohatú literatúru k dejinám slovenských kúpeľov. Je to výsledok publikačnej a edičnej činnosti pracovníkov múzea. Nechýba ani bohatá ponuka suvenírov.

Názov múzea bol koncom roku 2016 dodatkom číslo 2 zo dňa 9. 11. 2016 k zriaďovacej listine Balneologického múzea v Piešťanoch, vydanej rozhodnutím č. j. 1359 zo dňa 1. 4. 2002 v znení Dodatku č. 1, zo dňa 27. 2. 2007 zmenený a doplnený nasledovne – z Balneologické múzeum v Piešťanoch na Balneologické múzeum Imricha Wintera v Piešťanoch. Bolo tak urobené na počesť prvého predsedu Piešťanskej muzeálnej spoločnosti a prvého riaditeľa piešťanského múzea.

Územná pôsobnosť: BM IW je regionálnym múzeom, ktoré komplexnú múzejnú dokumentáciu pre okres Piešťany.

Špecializácia: BM IW orientuje zbierkotvornú činnosť a výskumné úlohy na dokumentácia dejín kúpeľov a kúpeľníctva na území Slovenskej republiky.

Význam básnika Ivana Kraska a jeho básnickej tvorby

Veľmi dobre možno význam básnickej tvorby Ivana Kraska charakterizovať slovami Rudolfa Brtáňa: „Ivan Krasko (12. júla 1876 - 3. marca 1958) je a ostane naveky básnikom z rodu „nesmrteľných“, lebo jeho živé dielo sa bude spomínať s láskou a úctou v rade prvoradých básnikov klasikov (Ján Kollár, Ján Hollý, Samo Chalúpka, Andrej Sládkovič, Janko Kráľ, Ján Botto, Pavol O. Hviezdoslav). Vynikol i v šíku vrstovníkov a predprevratových básnikov (Janko Jesenský, Ivan Gall, Vladimír Roy, Martin Rázus), prevýšil starších a naznačil už pred prvou svetovou vojnou cesty vysokého poetického umenia i mladším, poprevratovým a dnešným i budúcim. Podnes ostal po Hviezdoslavovi a pred poprevratovými i dnešnými básnikmi (od Ladislava Novomeského, Emila B. Lukáča, Jána Smreka, Jána Poničana, Maši Haľamovej, Fraňa Kráľa a novších až po Milana Rúfusa) vrcholným zjavom predprevratovej slovenskej Moderny.

Napísal málo, ale povedal mnoho v dvoch knižočkách básní, balád, sonetov a piesní ladených impresionisticky aj symbolicky, v zbierkach *Nox et solitudo* (Noc a samota, z roku 1909) a *Verše* (z roku 1912). Sprvu písal pod menom Janko Cigáň, ale tieto dve zbierky vydal už pod básnickým menom Ivan Krasko, ktorým sa preslávil, kým lyrickú prózu podpisoval menom Bohdana J. Potokinová. Meno Ivan Krasko mu dal roku 1909 S. H. Vajanský. Pseudonym Krasko sa stal symbolom ozajstnej, výsostne umeleckej a večne živej a sviežej poézie.“

Východisková situácia

Cieľom projektu je v priestoroch piešťanského bytu básnika Ivana Kraska, v ktorom básnik spolu s manželkou žil od roku 1943 až do svojej smrti v roku 1958, vytvoriť novú modernú expozíciu prezentujúcu život a dielo básnika. K zámeru vytvoriť úplne novú modernú expozíciu sme prišli z dôvodu určitej nemodernosti a neaktuálnosti súčasnej expozície, ktorá bola vytvorená v roku 1976, výrazne bola reінštalovaná v 90. rokoch 20. storočia ale v súčasnosti pôsobí nmoderné a mnohé okolnosti života a tvorby básnika v nej nie sú prezentované. Vystavené kópie archívnych materiálov sú reprodukované zastaraným spôsobom. Prezentácia v relatívne malých pultových vitrínach je už zastaraná a prekonaná. malých

Na účel zriadenia modernej stálej expozície, ktorej finálna podoba vznikne na základe výsledku malej verejnej architektonickej súťaže, overenej Slovenskou komorou architektov, vybralo múzeum doterajší expozičný priestor na 1. nadzemnom podlaží (miestnosti č. 205 a 206 - vid' pôdorys v prílohe) v priestoroch piešťanského bytu básnika.

Súčasná expozícia má dve časti. Prvá približuje básnikov život a dielo prostredníctvom dokumentov, fotografií a trojrozmerných predmetov viažucich sa k osobe básnika a jeho rodine.

Ďalšie dva priestory expozície, ktoré predstavuje obývačka, ktorá slúžila aj ako pracovňa básnika a spáľňa sú zariadené pôvodným mobiliárom, umeleckými dielami z pozostalosti básnika, drobnými predmetmi. Je tu umiestnená básnikova knižnica (v ktorej sú mnohé knihy s venovaním od Kraskových priateľov a obdivovateľov – najmä básnikov, spisovateľov, prekladateľov a literárnych kritikov). Prirodzene sú v nej zastúpené i rôzne vydania Kraskových básní i knihy o ňom a jeho tvorbe. Písací stôl pri okne s nádherným výhľadom na Váh a časť piešťanského Kúpeľného ostrova je lákadlom pre oči. Zaujímavé sú mnohé osobné predmety, drobnosti: rodokmeň, obraz rodného domu, drobné, ale esteticky riešené secesné bytové doplnky, básnikov portrét od známeho slovenského herca Františka Zvaríka (Kraskovho zaťa). V interiéri však nechýbajú ani diela známych výtvarných umelcov. Sú tu obrazy od Janka Alexyho, Martina Benku, Aurela Kajliča, Gustáva Mallého, Maji Dusíkovej, Jozefa Šturdíka; plastiky od Františka Gibalu, Františka Úprku, Jozefa Kostku, Ladislava Poláka a Tibora Bárta.

Dve miestnosti expozície zariadené pôvodným zariadením chceme zachovať v pôvodnej podobe. Pravdaže, nastupuje tu otázka ich lepšej prepojenosti s vlastnou expozíciou. Je možné minimálne inak riešiť možnosť pre návštevníkov nahliadnuť a prezrieť si básnikovú obývaciu izbu a zároveň pracovňu cez veľké spojovacie dvere.

Priestor expozičnej časti (okrem dvoch izieb s pôvodným zariadením), ktorý je k dispozícii pre expozíciu života a diela básnika Ivana Kraska je 42 metrov štvorcových. Do tohto priestoru sa zrejme nebude stavebne zasahovať a vzhľadom na stavebnú situáciu priestoru, ktorý nie je veľký nie je možné v ňom robiť žiadne väčšie stavebné úpravy. Dôležité by bolo vyriešiť nie úplne rovnú úroveň podlahy. Pri realizácii expozície v 70. rokoch 20. storočia tu boli urobené stavebné úpravy, ktoré spočívali v zbúraní priečok v tejto časti pôvodného bytu básnika. Keďže podlahy v jednotlivých pomerne malých miestnostiach boli z rôzneho materiálu (terazzo, parkety) sú medzi nimi určité výškové nerovnosti, ktoré by bolo treba eliminovať.

Pri riešení priestoru treba uvažovať a brať do úvahy skutočnosť, že veľký počet návštevníkov expozície tvoria skupiny – deti, študenti i skupiny dospelých návštevníkov.

Nové architektonické riešenie stálej expozície, ktorej životnosť bude presahovať 10 rokov, bude pozostávať z tematického okruhu zachytávajúceho dôležité udalosti, témy, okamihy týkajúce sa básnikovho života a diela, prostredníctvom ktorých bude „vyrozprávaný príbeh“

jeho života i jeho literárnej tvorby. Pri tvorbe expozície budú využité aj materiály poskytnuté Literárnym archívom pri Slovenskej národnej knižnici v Martine.

Súčasťou riešenia novej expozície by mal byť aj návrh nového výstavného fundusu, výtvarného a grafického riešenia obrazových materiálov v expozícii ako i grafické riešenie textov, návrh osvetlenia expozície.

Básnikova mladosť a stredoškolské štúdiá

Ivan Krasko občianskym menom Ján Botto sa narodil 12. júla 1876 v dedinke Lukovištia na Gemeri. Básnikov otec Ján Botto sa po smrti svojej prvej manželky Zuzany rodenej Darabovej oženil druhý raz. Zobral si Rozinu Balážovú z Dobrého Potoka. A práve jej sa narodil náš básnik. Okrem neho mali ešte mladšiu dcéru Juliánu (1879).

Jeho predkovia z otcovej strany mali priezvisko Botto a svoj pôvod odvodzovali z Talianska - od Rubalda Bottu z Janova (1153) a Megalla (z ligúrskeho Carasca), ktorý sa prisťahoval na Gemer a založil Kraskovo aj Wysco (Lukovištia), spojené už roku 1497. Z tejto rodiny pochádzal aj básnik Ján Botto-Maginhradský (1829-1881), autor Smrti Jánošíkovej, historik Július Botto (1848-1926), otec Anny Bottovej, manželky spisovateľa Janka Jesenského.

Narodenie Jána Bottu zaznačil do matriky v susednom Kraskove štúrovec August Horislav Škultéty, vydavateľ slovenských rozprávok a bývalý riaditeľ revúckeho slovenského gymnázia (zrušili ho Maďari v septembri 1874). Ľudovú školu vychodil v rodnej obci. V štúdiách pokračoval na maďarskom gymnáziu v Rimavskej Sobote.

Tu mu pomáhali rozširovať si vedomosti jeho príbuzný Ivan Kováč a uvedomelý slovenský učiteľ Michal Bodický. Ten mu dával čítať slovenské knihy a formoval v ňom národné povedomie. Po ukončení piatej triedy na gymnáziu v Rimavskej Sobote odchádza na nemecké gymnázium v Sibiu (Rumunsko) kde absolvoval školský rok 1893/94. Posledné dva ročníky stredoškolského štúdia dokončil a v júni 1896 zmaturoval na rumunskom gymnáziu v Brašove. Po maturite sa vrátil domov. Pomáhal ujcovi Jánovi Kováčovi vo voštinárni v Mechledi (Teplý vrch) a vykonal jednoročnú vojenskú službu.

Výber fyzických zbierkových predmetov:

K-254 Rodokmeň predkov básnika v Taliansku

K-28 Rodný dom básnika, akvarel od F. Zvaríka

K-192 Hrnec svadobný, keramika z rodného domu básnika

K-201 Fľaša sklená, štvorboká s vyrytým štylizovaným rastlinným ornamentom s iniciálkami, z roku 1845, z rodného domu básnika

K-203 Pohár s vybrúsenými iniciálkami J. B.

K-202 Keramická čutora s motívmi architektúry

K-206 Drevená čutora

K-207 Prútený košík

K-204 Džbán zdobený geometrickým ornamentom

K-205 Cínový tanier

K-67 Prastrýka Ján Botto

K-191 Úmrtný list prastrýka J. Botta z roku 1881

K-66 Július Botto z Vyšnej Revúcej (akvarel, autor J. Petříček)

Fotografie a archívne dokumenty spracované digitálne zo zbierok alebo rodinných albumov:

Rodný dom Ivana Kraska (foto z albumu ev. č. K-255)

Pohľad na Lukovištia (foto a albumu ev. č. K-256)

Reprodukcia záznamu z matriky – Bottovci v Kraskovskej matrike (reprodukované z fondu Literárneho archívu pri Slovenskej národnej knižnici, ďalej len LA pri SNK)

Dokumenty k talianskemu pôvodu Kraskovej rodiny (reprodukované z fondu LA pri SNK)

Fotografia Július Botto (foto z albumu ev. č. K-255)

Ev. č. knižnice 1435 Spevník s rodinnými záznamami

Reprodukcie vysvedčení z ľudovej školy a dokumentov z mladosti

Gymnasiumi érettségi bizonyítvány (maturitné vysvedčenie z Brašova z r. 1896), matrike (reprodukované z fondu Literárneho archívu pri Slovenskej národnej knižnici, ďalej len LA pri SNK)

Ivan Krasko počas štúdií v Prahe

Na jeseň roku 1900 sa zapísal na štúdium chemického inžinierstva na Českej vysokej škole technickej v Prahe. Dňa 8. mája 1905 štúdium úspešne dokončil záverečnou skúškou. Neskôr obhájil aj doktorát z techniky. Bol členom, revízorom (1900) i pokladníkom (1900 – 1903) spolku slovenských študentov „Detvan“. Členovia spolku sa schádzali jedenkrát týždenne v Hlávkovej kaviarni na Vinohradoch. Tu sa bližšie spoznal i s Milanom R. Štefánikom.

V auguste 1911 navštívil M. R. Štefánika básnika a daroval mu perlu z Tahiti. Ivan Krasko o tom napísal 10. 9. 1911 snúbenici Elene Kňazovičovej: „Tento týždeň bol u mňa môj priateľ

dr. Štefánik, hvezdár z Paríža, neviem, či ho poznáš? Nedávno sa vrátil z ostrova Tahiti v Tichom oceáne, kde pozoroval hviezdy. Doniesol odtiaľ rôzne zvláštnosti. Niektoré tu mal so sebou. Pre Teba nechal u mňa darček pravú perlu veľkosti malého hrachu so slabým leskom. Praješ-li si, nechám Ti ju zasadiť do prstienka“.

Prvé veršičky skladal doma ešte ako žiak pod dojmom slovenských ľudových rozprávok. Prvé básne písal počas stredoškolských štúdií. Otec nemal veľké pochopenie pre synove poetické sklony. Zato tým vrúcnejší cit ho viazal k matke.

Fotografie a archívne materiály spracované digitálne zo zbierok alebo rodinných albumov:

K-29 Fotografia matky básnika v ráme

Fotografia budovy Vysokého učení technického v Prahe

Reprodukcia preukazu – členskej legitimácie spolku Detvan J. Botta, matrike (reprodukované z fondu Literárneho archívu pri Slovenskej národnej knižnici, ďalej len LA pri SNK)

Hodnotenie o Ivanovi Kraskovi, matrike (reprodukované z fondu LA pri SNK)

Výpisy z protokolu študentského spolku Detvan (reprodukované z fondu LA pri SNK)

Hodnotenie Ivana Kraska zo štúdií v Prahe + možnosť využiť diplomy z vysokoškolských štúdií v Prahe (reprodukované z fondu LA pri SNK)

Reprodukcia fotografie M. R. Štefánika

Možnosť využiť materiály z korešpondencie s M. R. Štefánikom (reprodukované z fondu LA pri SNK)

Reprodukcie titulných strán dvoch zaujímavých kníh z básnikovej knižnice

Básnická tvorba, život a rodina

V jeho prvotinách zaznieva: túžba po rodnom kraji, piesni (Pieseň nášho ľudu), matke (Mamka ľúba mamka! a Vesper dominicae), starootcovej roli (Otcova roľa), láska k Sofii Stanescovej. V Brašove si obľúbil melancholické básne rumunského básnika Mihaila Eminesca, ktorý ovplyvnil jeho počiatkovú tvorbu. Publikovať sa odhodlal až po maturite. V novembri 1896 poslal Jozefovi Škultétymu do Slovenských pohľadov štyri básne (Mamka ľúba mamka!, Sami sme v hore, Tajné moje piesne a Pieseň nášho ľudu) so žiadosťou o uverejnenie. Zvolil si pseudonym Janko Cigán. Škultéty z nich uverejnil len Pieseň nášho ľudu (pod skratkou pseudonymu Janko C.). Ďalšie prvotiny posielal básnik do Slovenských pohľadov až v marci 1899: Deň spásy a Za búrnej noci. Škultéty ich uverejnil až roku 1902 (pod skratkou pseudonymu J. C.). Počas vysokoškolských štúdií v Prahe sa

stretával s Jánom Háloom (Ivan Gall), filozofkou Ľudmilou Groeblovou, Františkom Votrubom. Vychádzali mu básne a piesne vo Vansovej Dennici. Bol to výrazný publikačný debut - cyklus deviatich básní *Lístok* uverejnený pod plným pseudonymom Janko Cigáň na dvakrát, v októbri 1905 a januári 1906. Publikoval aj v *Slovenských pohľadoch*. Ján Botto po ukončení vysokoškolských štúdií nastúpil ako chemik do cukrovaru v meste Klobúky (severné Čechy, neskôr pracoval v chemickej továrni v Slanom, kde žil pomerne osamelým životom).

Poézia publikovaná pod pseudonymom Janko Cigáň vzbudzovala pozornosť čitateľskej i literárnej verejnosti. Františkovi Votrubovi sa podarilo identifikovať tento pseudonym s inžinierom Jánom Bottom. Napísal báseň *Na západe* a uverejnil ju v *Slovenskom týždenníku* pod menom Janko Cigáň, proti čomu sa skutočný Janko Cigáň (Ján Botto) ohradil, že báseň nenapísal on. Tak prezradil, kto sa skrýva pod pseudonymom. Roku 1908 posielala Svetozárovi H. Vajanskému do Martina výber zo svojich cyklov a jednotlivých básní pod názvom *Nox et solitudo* (Noc a samota). Vajanský žiadal ešte viac básní. Okrem toho nechcel, aby zbierka vyšla pod pseudonymom Janko Cigáň. Po porade so Škultétyom, Bottovým krajanom, mu dal umelecké meno Ivan Krasko (Ivan = Ján, Krasko podľa Kraskova a možno i krásy). Napísal aj úvod pod názvom *Na cestu*. Botto mu poslal ešte tri básne a tak v *Kraskovom debute Nox et solitudo* (vydanom roku 1909) vyšlo 27 básní, ktoré vznikli zväčša v rokoch 1905-1907. Ohlas bol veľký a priaznivý. Zbierku priaznivo hodnotili: Vajanský v *Národných novinách*, P. Bujnák a F. Votruba v *Prúdoch* a v *Pohľadoch* i sám P. O. Hviezdoslav. Rozsahom nevel'ká, ale kvalitatívne významná zbierka básní postavila Krasku do popredia básnickej generácie slovenskej moderny. Od 2. augusta 1911 bol Ján Botto riadnym členom *Muzeálnej slovenskej spoločnosti*. Dokumentuje nám to originálny dekrét spoločnosti vystavený v expozícii. Prichádza však zmena aj v osobnom živote. Básnik sa zamiloval do Eleny Kňazovičovej z Dolného Kubína. Zasnúbil sa s ňou 23. septembra 1911. Písaval jej listy aj básne. Mesiac pred zasnúbením jej venoval i zbierku *Nox et solitudo*.

Básnika opäť inšpirujú témy: domov, korene vlastného rodu i národa. Vyvrcholením jeho tvorby je ďalšia zbierka poézie *Verše*, ktorú mu roku 1912 pomáha vydať S. H. Vajanský. Dominantné postavenie v nej majú básne *Otrok*, *Otcova roľa* a *Baníci*. Zbierka je venovaná snúbenici. V Dolnom Kubíne sa Krasko žení s Elenou Kňazovičovou (1912). Svedkom na svadbe je im Pavol Országh Hviezdoslav priateľ rodiny Kňazovičovcov. Novomanželia odchádzajú do Klobúk a ešte toho roku do Slaného, kde J. Botto pracuje v chemickej továrni. Stýkal sa s českým spisovateľom Jindřichom Š. Baarom, ktorého diela sú zastúpené aj v básnikovej knižnici. Narodil sa mu syn Jaromír. Po vydaní zbierky *Verše* napísal tri básne,

ktoré sú reflexiou o vzťahu dávnych dejín národa a jeho súčasnosti: História, Pribina, Svätopluk. Báseň Svätopluk bola uverejnená v Slovenskom denníku (1913).

Výber fyzických zbierkových predmetov:

K-213 Mašľa básnika Pavla O. Hviezdoslava

K-212 Fotografia básnika Pavla O. Hviezdoslava s manželkou

K-211 Prsteň s perlou, ktorú daroval básnikovi M. R. Štefánik

K-214 Čepiec pani E. Bottovej, manželky básnika

K-268 Fotografia rodiny básnikovej budúcej manželky, vľavo Elena Kňazovičová ako dievčatko

K-145 Manželia Kňazovičovci, rodičia básnikovej manželky

K-263 Truhlica na šaty datovaná rokom 1908 zhotovená z tvrdého dreva

K-55 Fotografia básnikovej manželky v secesnom drevenom rámku

K-100 Tanečníci od L. Ľ. Polláka

Exempláre prvých vydaní básnických zbierok Nox et solitudo a Verše

Reprodukcie básnikov Ex librisov a reprodukcie jeho podpisov – umeleckých pseudonymov

K-210 Štočok s nápisom Ivan Krasko

K-209 Štočok s iniciálkami J. B.

K-181 Diplom Muzeálnej slovenskej spoločnosti – J. Botto

Fotografie a archívne materiály spracované digitálne zo zbierok alebo rodinných albumov:

Fotografia P. O. Hviezdoslava (od Socháňa, z albumu ev. č. K-256)

Kňazovičovský dom v Dolnom Kubíne (foto z albumu ev. č. K-258)

Básnik Ivan Krasko v Slanom (foto z albumu ev. č. K-255)

Básnik s manželkou v Slanom (foto z albumu ev. č. K-255)

Trenčianske Teplice, Krasko oslavuje 60. narodeniny (foto z albumu ev. č. K-258)

Fotografie Ľ. Groeblovej, S. H. Vajanského, J. Š. Baara a Ď.

Štefánik, Milan Rastislav – korešpondencia (reprodukované z fondu Literárneho archívu pri Slovenskej národnej knižnici, ďalej len LA pri SNK)

Kontakt s Vladimírom Royom (reprodukované z fondu LA pri SNK)

Materiály z kontaktov a korešpondencie s osobnosťami kultúrneho a spoločenského života – Terézia Vansová, P. O. Hviezdoslav, Bohdan Pavlu, J. Š. Baar, Svetozár Hurban Vajanský (reprodukované z fondu LA pri SNK)

Materiály viažuce sa k jeho práci a pracovnému pôsobeniu ako inžiniera – napr. Klobúcky zápisník, korešpondencia a dokumenty týkajúce sa jeho pôsobenia v Slanom (reprodukované z fondu LA pri SNK)

Treba zaujímavým spôsobom vyprezentovať príbeh prsteňa s perlou od M. R. Štefánika. Sústrediť sa aj na prezentáciu výzdobných detailov prsteňa.

V období 1. svetovej vojny (1914 – 1918)

Po vypuknutí 1. svetovej vojny musel narukovať a bojoval na ruskom fronte. Po rozpade monarchie a vzniku I. ČSR účinkoval vo verejnom a politickom živote, ako poslanec, neskôr senátor Národného zhromaždenia za Agrárnu stranu a jeho podpredseda. Cenným dokladom vzťahujúcim sa k rozpadu Rakúsko-Uhorska, politického etablovania slovenského národa a vzniku I. ČSR je jeden exemplár Deklarácie slovenského národa prijatej 30. októbra 1918 v Turčianskom Svätom Martine. V tomto čase žil Krasko v Bratislave, často navštevoval Prahu i slovenský vidiek. Okrem syna mal dve dcéry Evu a Annu. Venoval sa aj práci vo svojom odbore. V roku 1923 získal titul doktor technických vied. Pôvodne zamýšľal napísať rozsiahlejšiu básnickú skladbu, ktorá mala podať jeho skúsenosť a názory z obdobia vojny a humanistický protest proti nej. Publikoval však len úvodný fragment (1929) pod názvom Eli, Eli, lama sabachtani? - Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?, ktorý napísal ešte roku 1916.

Výber fyzických zbierkových predmetov:

K-215 Ing. Ján Botto ako nadporučík 16. honvédskeho pluku

K-216 Vojenský kotlík J. Botta

K-217 Ostrohy – 2 kusy

K-218 Vojenská deka

K-219 Mosadzný prstenec z delostreleckého granátu – ako náramok, zdobený ornamentom

K-220 Korešpondenčný lístok z 1. svetovej vojny od J. Botta (prípadne použiť reprodukciu)

K-168 Obraz „Krajinka“ od S. Chenkina, ruského zajatca

Fotografie spracované digitálne zo zbierok alebo rodinných albumov:

Fotografia Ivana Kraska s priateľmi, obdobie 1. svetovej vojny, 1916 (foto z albumu ev. č. K-255)

Fotografia z oblasti frontu, obdobie 1. svetovej vojny, Berehovo (foto z albumu ev. č. K-256)

Ivan Krasko s manželkou, (foto z albumu ev. č. K-255)

Ivan Krasko s deťmi (obdobie 1. svetovej vojny), (foto z albumu ev. č. K-255)

Politická činnosť a literárna tvorba v období I. Československej republiky

Básnik sa v medzivojnovom období odmlčal, písať však neprestal. Venoval sa nielen poézii ale aj štúdiu dejín rodnej obce a jej okolia, problematike talianskej kolonizácie a pôvodu a histórii bottovskej rodiny. Výsledkom sú štúdie: Pôvod dedín Kraskova a Lukovišť (Zborník Muzeálnej slovenskej spoločnosti 1937), Archanjel Michal, nástenná maľba v starobyľom kostole na Kraskove (Slovenské pohľady 1932) a Stručná kronika sedliackej rodiny Botto na Lukovištiach. Pôsobil na Ministerstve s plnou mocou pre správu Slovenska a na Krajskom úrade. Bol i poslancom Národného zhromaždenia v Prahe.

Výber fyzických zbierkových predmetov:

K-188 Tlačený list Martinská deklarácia, resp. deklarácia slovenského národa, 1918

K-221 Sklený pohár s vyrytými podpismi Ing. J. Botta a ďalších štyroch poslancov, 24. 12. 1923

K-223 Zvonec predsedu poslaneckej snemovne

K-226 Plaketa Bohumír Bradáč, predseda poslaneckej snemovne

K-262 Senát Národního shromáždění, tablo, 1929 - 1935

K-222 Plaketa vydaná pri príležitosti obnovenia Matice slovenskej, rok 1919

K-224 Plaketa s portrétom Jozefa Škultétyho, správcu Matice slovenskej

K-229 Malý bronzový odznak spolku Živena

K-228 Medaila 85. narodeniny T. G. Masaryka, prvého prezidenta ČSR

K-251 Plaketa s portrétom T. G. Masaryka z profilu

K-230 Medaila České akademie věd a umění s motívom J. Dobrovského

K-225 Medaila – polozenie základného kameňa Národního divadla v Prahe

K-180 Diplom obnovenej Matice slovenskej, 3. 8. 1928 – J. Botto

K-182 Diplom – čestné občianstvo obce Bottovo

K-183 Čestné členstvo J. Botta v Sdružení gemer-malohontských akademikov

K-61 Diplom České akademie věd a umění venovaný J. Bottovi (Ivanovi Kraskovi)

K-176 Diplom Masarykovi akademie práce

Fotografie a archívne dokumenty spracované digitálne zo zbierok alebo rodinných albumov:

Fotografia – na vojenskej prehliadke s gen. Mittlerhauserom (foto z albumu ev. č. K.256)

Zo zasadnutia Obvodného sekretariátu Republikovej strany zemědělského a maloroľníckeho ľudu v Spišskej Novej Vsi (foto z albumu ev. č. K-257)

Šafárikova slávnosť v Kobeliarove (foto z albumu ev. č. K-257)

Z korešpondencia s politickými predstaviteľmi, napr. Milanom Hodžom, F. Houdekom, politickými stranami a kultúrnymi inštitúciami ale i osobnosťami kultúrneho a spoločenského života, napríklad Martinom Fričom, Dušanom Jurkovičom, Emilom B. Lukáčom, Macharom, B. Vavrouškom a i. (reprodukované z fondu LA pri SNK).

Kresby z parlamentu (materiál Kľofáč) (reprodukované z fondu LA pri SNK)

Básnik a jeho rodina

Po vzniku prvej Československej republiky pracoval ako štátny úradník, bol poslancom a jeden čas aj podpredsedom poslaneckej snemovne.

Syn Jaromír sa Bottovcom narodil v roku 1913. V roku 1920 sa mu narodila dcéra Eva (neskoršie vydatá za Daniela Okáliho, potom za Ladislava Mňačka) a v roku 1923 dcéra Anna Viera (Neskoršie vydatá za herca Františka Dibarboru a po rozvode s ním za herca Františka Zvaríka, s ktorým mala syna Janka. Necelé dva roky po svadbe s F. Zvaríkom spáchala samovraždu.). V roku 1923 sa stal riadnym členom Českej akademie vied a umení. V rokoch 1929 – 1939 bol senátorom za agrárnu Republikánsku stranu poľnohospodárskeho a maloroľníckeho ľudu. Pracovnú a politickú (ktorej sa podľa vlastných slov venoval menej) činnosť sústreďoval na „poučovanie voličstva prednáškami o otázkach národohospodárskych, melioračných, pozemkovoknižných, kultúrnych a menej politike“ ukončil v roku 1938, kedy sa aj v súvislosti s politickou situáciou (senátorom bol do roku 1939) rozhodol odísť do dôchodku.

Výber fyzických zbierkových predmetov:

K-149 Ivan Krasko s manželkou

K-148 Jaromír Botto, syn básnika

K-151 Anna Bottová, vydatá Zvaríková, dcéra básnika

K-150 Eva Bottová, vydatá Mňačková, dcéra básnika

K-190 Piešťanská výšivka v drevenej kazete so sklom

Portrét Ladislava Mňačka

Fotografie a archívne materiály spracované digitálne zo zbierok alebo rodinných albumov:

Fotografia básnikovej manželky s deťmi, 1927 (foto z albumu ev. č. K-255)

Fotografia básnika z roku 1930, s jeho podpisom (foto z albumu ev. č. K-255)

Fotografia syna Jaromíra (foto z albumu ev. č. K-255)

Fotografia dcéry Anny Bottovej (foto z albumu ev. č. K-256)

Fotografia básnika Vladimíra Roya s manželkou (foto z albumu ev. č. K-255)

Materiály k rodinným a priateľským kontaktom – s deťmi – dcérou Annou, synom Jaromírom, s príbuznými v Lukovištiach, Zvaríkovcami, Zúbkovcami (reprodukované z fondu LA pri SNK)

Na sklonku života

Roku 1943 sa básnik presťahoval z Bratislavy do Piešťan. Žil v byte s výhľadom na Váh na dnešnom Nábřeží Ivana Krasku a tu je umiestnená v súčasnosti i monotematická expozícia venovaná jeho životu a dielu. Roku 1946 bol menovaný národným umelcom. V Piešťanoch ho navštevovali priatelia, známi i obdivovatelia a ctitelia jeho poézie.

Vychádzali mu znova jeho piesne (Básne 1948, Dielo 1954) aj preklady do češtiny a iných jazykov. Roku 1956 vychádzajú jeho preklady poézie rumunského básnika Eminesca v knižke Tíene na obraze času. Preklady týchto lyrických básní pochádzajú z obdobia Kraskovej staroby, hoci je pravdepodobné, že prvopisy niektorých prekladov mohli vzniknúť už počas jeho štúdií v Sibiu a Brašove a niektoré preložil najneskôr roku 1931. Jeho preklady básní novších rumunských básnikov - Octaviana Gogu vznikli v rokoch 1910-11, T. Argheziho zrejme už v 30. - 40. rokoch a preklady z G.Cosbuca až po roku 1953. Zomrel 3. marca 1958 vo veku 82 rokov a je pochovaný v rodnej obci Lukovištia. Kraskovej manželke kondolovala aj Sofia Popovici-Stanescu (18. 4. 1958), ktorá sa vydala za lekára Popovici a žila v Černoviciach v Bukovine a neskôr v rodnom Sedmohradsku.

Výber fyzických zbierkových predmetov:

K-198 Klobúk I. Kraska

K-197 Palica I. Kraska

K-7 Sklený pohár k 100. výročiu narodenia Ivana Kraska

K-124 Fotografia Eleny Bottovej v pokročilom veku
K-143 Topánky Eleny Bottovej
K-253 Diplom Umelecká beseda slovenská
K-265 Ivan Krasko ako starý muž sedí pri písacom stole
K-267 Ivan Krasko ako starý muž sedí v kresle, má okuliare a číta
K-250 Bronzová medaila Ivan Krasko
K-139 Drobná plastika Ježiša Krista klesajúceho pod krížom
K-193 Portrét Ivana Krasko ako 80-ročného, pastel, autor František Zvarík, 1956

Fotografie a archívne materiály spracované digitálne zo zbierok alebo rodinných albumov:

Manželka a dcéry v Piešťanoch, 1948 (foto z albumu ev. č. K-258)
Pani Bottová, manželka básnika oslavuje 60 rokov, Piešťany 1952 (foto z albumu ev. č. K-257)
Ivan Krasko s manželkou, 1956 (foto z albumu ev. č. K-257)
Ivan Krasko s dcérou Evou, 1956 (foto z albumu ev. č. K-257)
Ivan Krasko – oslava 80. narodenín (foto z albumu ev. č. K-259)
Gratulácie k narodeninám od známych osobností – výber (reprodukované z fondu LA pri SNK)
Ivan Krasko – oslava 80. narodenín, mimoriadne pekný portrét (foto z albumu ev. č. K-259)
Ivan Krasko a Ctibor Štítnický (foto z albumu ev. č. K-259)
Ivan Krasko v Budmericiach (foto z albumu ev. č. K-259)
Ivan Krasko, Andrej Mráz a Alexander Matuška (foto z albumu ev. č. K-259)
Ivan Krasko, Ctibor Štítnický a Vojtech Mihálik (foto z albumu ev. č. K-259)
Krasko v Budmericiach, 1956 a 1957 (foto z albumu ev. č. K-257)
Krasko v piešťanskom byte (foto z albumu ev. č. K-257)

Úmrtné oznámenie básnika – reprodukcia

Výber z kondolencií známych osobností (reprodukované z fondu LA pri SNK)

K-199 Posmrtná maska a odliatok ruky básnika

K-183 Dekrét – udelenie Radu Tomáša G. Masaryka III. triedy in memoriam

Fotografie cintorína v Lukovištiach, hrobu básnikových rodičov, hrobu básnika s manželkou, hrobu básnikovej dcéry Eva s mužom spisovateľom Ladislavom Mňačkom

Odchod pani Bottovej (manželky Ivana Kraska) do Rakúska (foto z albumu ev. č. K-257)

Fotografia z otvorenia Pamätnej izby Ivana Kraska v roku 1976 (Fotoarchív múzea)

V rámci reінštalovanej expozície by sme chceli v expozícii umiestniť aj interaktívny prvok – dotykovú obrazovku. Súčasťou riešenia by malo byť aj vyhradenie miesta pre dotykovú obrazovku, resp. navrhnutie podesty pre stojan na dotykovú obrazovku.

V rámci tohto prvku by tu boli jednotlivé tematické okruhy spracované využitím fotografií a dokumentov zo zbierok múzea. Jednotlivé okruhy by korešpondovali s koncepciou expozície a zbierok v nej:

Mladosť a štúdiá

V období I. Československej republiky

Básnická tvorba

Básnikova knižnica

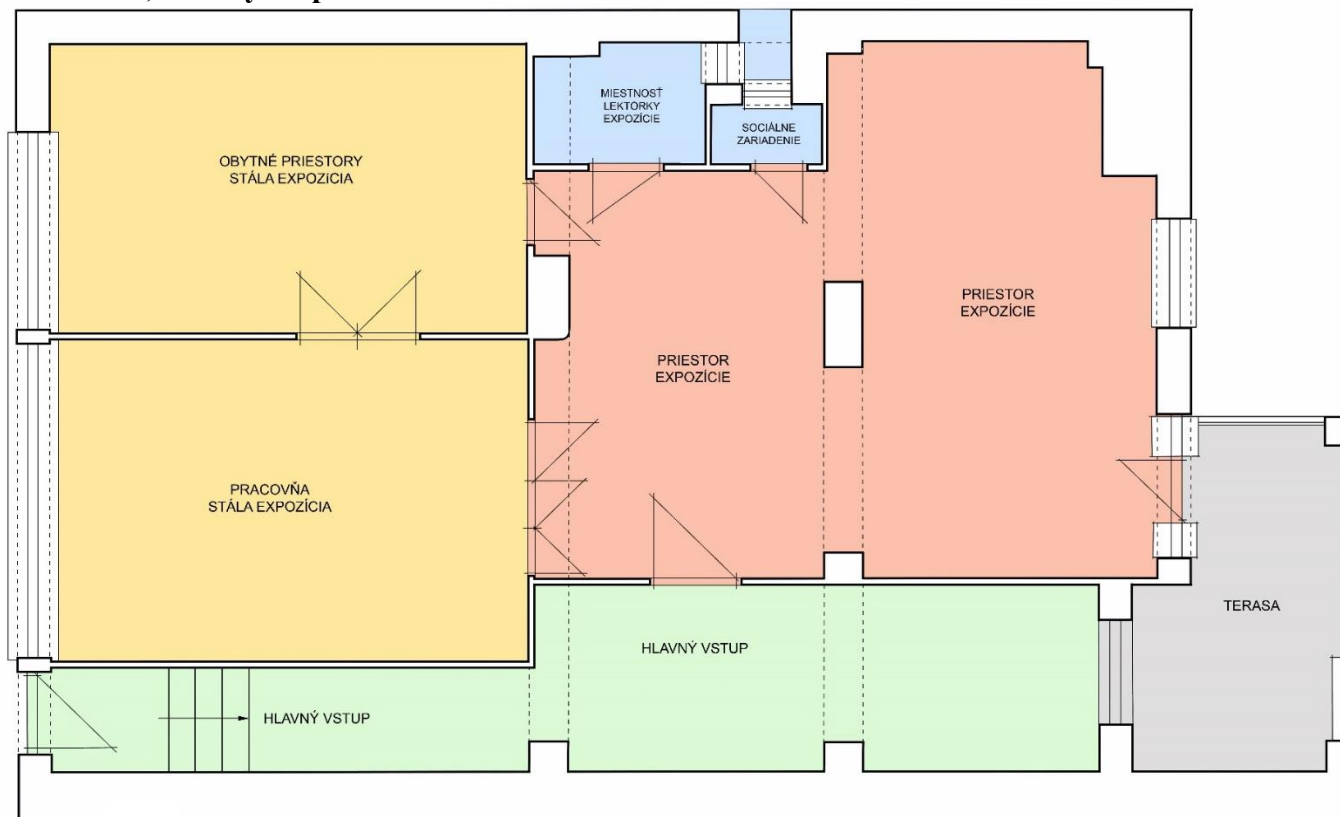
Básnikova umelecká zbierka

Výber z básní (prednes známym hercom alebo recitátorom), ktorý by si ľudia mohli vypočúť podľa svojho výberu.

Obohatenie o multimedialne a interaktívne prvky (dotykovú obrazovku) cez ktorú si návštevníci budú môcť vypočúť aj výber z básní Ivana Kraska. Básne alebo prózu, prípadne kombinované, teda diela oboch týchto žánrov načítané známou osobnosťou (napr. aj z Piešťan) si ľudia budú v expozícii môcť pustiť a vypočúť. Môže to byť napr. aj tak, že básne, resp. ukážky próz budú rozdelené v kiosku podľa období alebo témy. Napríklad malý básnický kvíz pre deti: k ukážke básne priradiť názov básne a pod.

Súčasťou riešenia expozície je i výtvarné dotvorenie vstupnej chodby s niekoľkými schodmi a priestoru pred vstupom do samotnej expozície. Do expozície je možné začleniť aj terasu. Vhodným, nápaditým a príjemným spôsobom ju prepojiť s expozíciou a využiť ju ako ďalší priestor expozície.

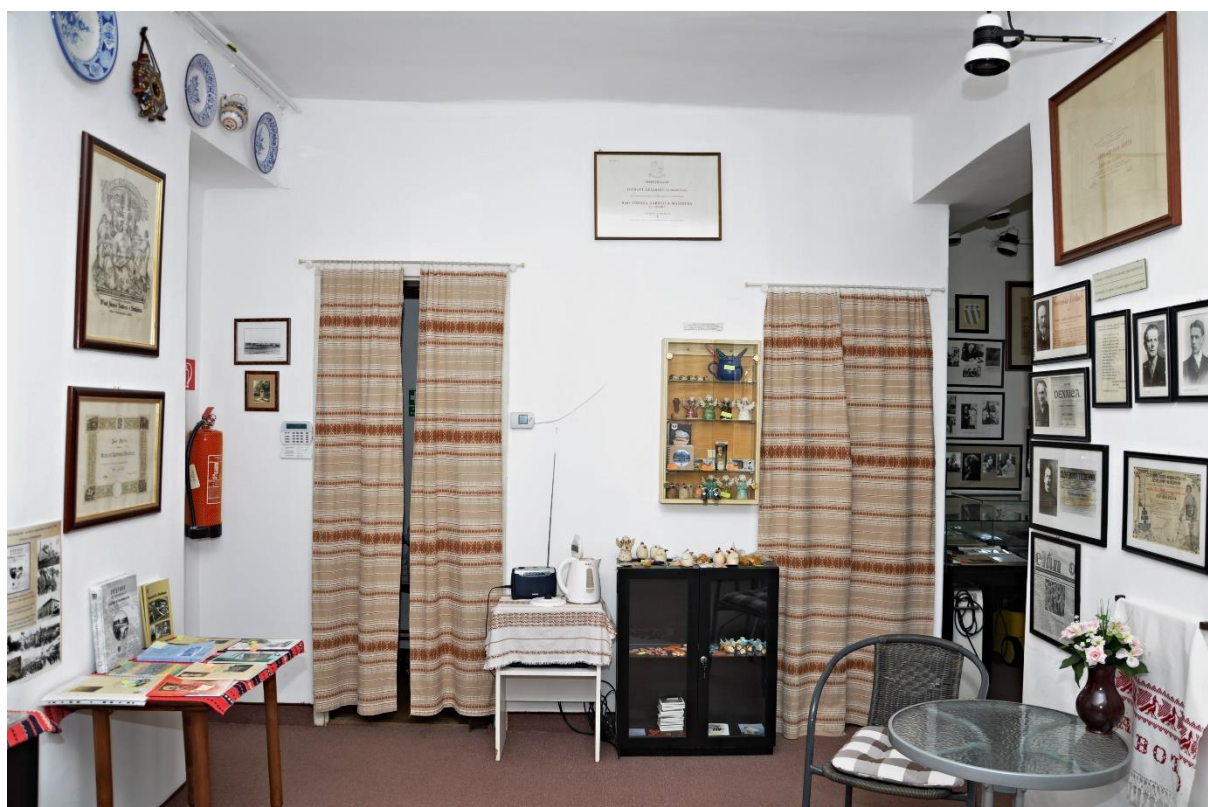
Príloha 2, Pôdorys expozície

PAMÄTNÁ IZBA IVANA KRASKU
BALNEOLOGICKÉ MÚZEUM, PIEŠŤANY
MIERKA 1:20

- PRIESTORY ZARIADENÉ PÔVODNÝM MOBILIÁROM
- PRIESTORY PRIPRAVOVANEJ EXPOZÍCIA
- ZÁZEMIE EXPOZÍCIA
- SPOLOČNÉ VSTUPNÉ PRIESTORY
- TERASA

Príloha 3, Súčasná expozícia

NAJDÔLEŽITEJŠIA LITERATÚRA

Bolek, A.: Ivan Krasko a jeho vzťah k M. Eminescovi. In: Literárne postavy Gemera 2.

Martin 1971, s. 190-209

Brezina, J.: Ivan Krasko. Bratislava 1946

Brtnáň, R.: Poézia Ivana Krasku. Martin 1933

Eminescu, M.: Tiene na obraze času. Bratislava 1956

Gáfrik, M.: Próza slovenskej moderny (1). Literaria 10, 1967, s. 71-114

Gáfrik, M.: Súborné dielo Ivana Krasku 1. Bratislava 1966

Gáfrik, M.: Súborné dielo Ivana Krasku 2. Bratislava 1993

Haluzický, B.: Stopami rozpomienok. Bratislava 1956

Krasko, I.: Nox et solitudo. Martin 1909

Krasko, I.: Verše. Martin 1912

Kubica, M.: Spomienky k stému výročiu maturity Ivana Krasku v Brašove.

Balneologický spravodajca XXXIV., 1996, s. 192-204

Šmatlák, S.: Vývin a tvar Kraskovej lyriky. Bratislava 1976

Votruba, F.: Vybrané spisy 1. Bratislava 1954, s. 103-120

Votruba, F.: Vybrané spisy 2. Bratislava 1955, s. 397-406